

blev givet, som den udkom uden Stændernes derom tiltraadte Indstilling. Spørgsmaalet om at henvende sig til Hans Majestæt Kongen om en saadan Bestemmelse som den, der indeholdes i Placat af 9de Marts 1838, blev forkastet, da det blev filltet i de Koeskildske Stænder, og det kom slet ikke frem som Forslag i de Viborgske. Det er altsaa, kan man sige, indirecte fraraadet af de Koeskildske Stænder, idet det Forslag derom, som stillede af et af Medlemmerne, blev forkastet, og det har aldrig været tilraadet af de jydskke Stænder, men desuagtet gav Regjeringen denne Bestemmelse. I den Tid vide vi, naar vi ville gaae tilbage dertil, at der i Almindelighed hos Regjeringen var en meget stor Tilbøielighed til at vise Godseierne Begunstigelse i deres Stilling ligeoverfor Fæstebondestanden. Derom vidner ikke alene denne Placat, men derom vidner endnu meget mere den Forordning, som udkom samme Dag, nemlig den 9de Marts 1838, angaaende Retsforholdet mellem Jorddrotten og Fæsterne, og som var bleven sat i Bevagelse af en Gods-eier. Denne Forordning viser, at der i den Tid var en stærk Tilbøielighed til at favorisere Godseierne paa Fæstebondestandens Beskaffning.

Denne Ret, ja, man kunde sige denne Forpligtelse for Regjeringen, som ved Placat af 9de Marts 1838 indførtes til at meddele saadanne Bevillinger til de Godseiere, som afskaffede Hoveriet, uagtet alle Parter have indrømmet og maatte indrømme, at Hoveriets Afskaffelse var ligesaa meget til Godseiernes Fordeel som til Bondens, er hævet ved Loven af 4de Juli 1850. Denne Lovs § 13 ophæver nemlig den Bemyndigelse, som blev givet Regjeringen ved Resolution af 10de April 1813 og Placat af 9de Marts 1838, men desto værre er den, som jeg før anførte, førend den blev ophævet, bleven brugt i en overordentlig stor Udstrækning. Nu er der vistnok — jeg antager, at de tilstedeværende Jurister ville modstige mig, dersom jeg maatte seile, — en almindelig Bemyndigelse for Regjeringen til at kunne give saadanne Bevillinger, hvor den endnu maatte finde dem billige og hensigtsmæssige; det er vistnok ikke Regjeringen formeent, men tværtimod det er Regjerin-

gens Ret endnu at kunne give saadanne Bevillinger; men det er ikke dens Forpligtelse, og i jo større Grad denne Bevillingsret har været brugt, jo mere Bøndejord der er gaaet fra Bøndestanden paa Grund af de tidligere Bevillinger, desto større Opfordring troer jeg, der ligger for den nuværende og fremtidige Regjering til at være saameget mere sparsom, saameget mere tilbageholdende med at give det Slags Bevillinger i Fremtiden. Vi maae erindre, at den Bøndejord, der er undragen Fæstebondestanden ved disse tidligere Bevillinger, har været et saa stort Quantum, at det forekommer mig at være utilraadeligt, om dette endnu forøgedes. Dette har nu imidlertid engang ligget i de paagældende Forhold, og kan ikke forandres.

Men jeg troer, at man maa forhindre, at visse Giere paa Grund af det offentlige Ubeskjendtskab, der finder Sted med Hensyn til disse Bevillinger og deres Udstrækning, benytte dem til at udstrække Inddragelsen eller Sammenlægningen end videre, og dette vil meget let kunne forhindres, naar det maatte behøge den ærede Indenrigsminister at meddele Thinget, eller paa anden Maade, dersom han foretrak det, offentligt bekjendtgjøre samtlige de Bevillingers Indhold, som saaledes maatte være givne Godseiere omkring i Landet tilligemed de Vilkaar og Betingelser, under hvilke disse Bevillinger ere givne. Under vor nuværende Forsatning er det dog nærmest Offentligheden, hvortil Regjeringen før en Deel maa støtte sig i saadanne Forhold, hvor den selv ikke fuldkommen er istand til at kunne kontrollere Rets-tilstanden og paasee, at den finder Sted tilbørligt rundt om i Landet. Regjeringen maa, troer jeg, søge at faae en Understøttelse i denne sin Forpligtelse til at kontrollere disse Forhold, ved at Offentligheden deri støtter den, og dette vil Offentligheden ganske sikkert ogsaa gjøre i dette Tilfælde, naar Regjeringen sætter den istand til at vide, hvor og i hvilke Tilfælde disse Bevillinger ere givne og eksistere. Dette er i Regjeringens egen Interesse; thi det er ikke sjældent omkring i Landet, at man hører Beretninger, som maae forekomme utrolige, om saadanne Bevillingers Meddelelse, og hvor maaffee den hele Beretning ikke er